

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/558/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5808899967
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. František Potocký
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5808899967.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Potockého a členiek senátu JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci žalobcu: T. Q., bytom B.. M. XXX, A., zastúpeného splnomocneným zástupcom JUDr. Miroslavom Sládekom, advokátom so sídlom N. B. XX/XX, M., proti žalovaným: 1/ COOP Jednota Trstená, spotrebné družstvo, so sídlom Hattalova 100, Trstená, IČO: 36 012 815, 2/ V. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. P. XXX, A., 3aa/ T. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. W. XXX/XX, A., 4a/ G. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. L. XXXX/XX, D., 5/ B. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, A., 6/ L. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, A., 7/ F. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom N.. J. XX/XX, A., 8/ T. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX/XX, A., žalovaní 1/ až 8/ zastúpení splnomocneným zástupcom JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom D. XXXX, R. B., o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a iné, o odvolaní žalobcu a žalovaných 1/ až 8/ proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 1C/12/2008-320 zo dňa 29. apríla 2015, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol, potvrdzuje.

Rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania zrušuje a vec v tejto časti vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Rozsudku okresného súdu vo výroku, ktorým súd návrh žalobcu na prerušenie konania zo dňa 27.04.2015 zamietol, zostáva nedotknutý.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Námestovo rozsudkom č. k. 1C/12/2008-320 zo dňa 29.04.2015 žalobu zamietol (výrok I.), rovnako zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania zo dňa 27.04.2015 (výrok II.) a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 8/ trovy konania vo výške 1.710,36 eur, ktoré predstavujú trovy právneho zastúpenia, na účet splnomocneného zástupcu žalovaných, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.).

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa domáha určenia neplatnosti kúpnych zmlúv uzavretých medzi žalovanými 1/ až 7/, ktorých predmetom bol predaj stavby so súpisným číslom XXX, hotel D., postavenej na pozemkoch C KN parc. č. 555 a 556 a pozemkov CKN parcely č. 555 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1357 m² a č. 556 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 392 m², ktoré pozemky sú evidované na LV č. XXXX a v nadväznosti na to, že žalovaní 2/, 5/, 6/ a 7/ sú vlastníkami uvedených nehnuteľností v podieloch, ktoré boli predmetom vyššie uvedených kúpnych zmlúv a že nehnuteľnosti patria do dedičstva po neb. J. T. a F. J. v podieloch, ktoré boli predmetom kúpnych zmlúv medzi nimi a žalovaným 1/, z dôvodu porušenia jeho predkupného práva.

Citujúc ust. § 7 zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločnostiach, § 40a, § 140, § 605 Občianskeho zákonníka súd, potom čo dospel k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení v zmysle ust. § 80 písm. c/ O. s. p., žalobu zamietol, majúc za

to, že predkupné právo žalobcu nebolo porušené. Súd považoval za preukázané, že žalobca, ktorý v danom čase bol predsedom urbáru v Trstenej, o tom, že žalovaný 1/ rokuje s vlastníkmi hotela D. a pozemkov C KN parc. č. 555 a 556 (ktorí sú členmi tohto pozemkového spoločenstva) pred uzavretím kúpnych zmlúv vedel. V konaní však netrdil a ani nepreukázal, že by v tom čase, teda pred uzavretím napadnutých kúpnych zmlúv, prejavil záujem o kúpu spoluvlastníckych podielov pôvodných žalovaných 2/ až 7/. Žalovaný 1/ sa vzhľadom na vysoký počet spoluvlastníkov a skutočnosť, že mnohí z pôvodných spoluvlastníkov zomreli a ich právni nástupcovia mu neboli známi, rozhodol svoju ponuku na odkúpenie spoluvlastníckych podielov zverejniť výveskou pred budovou, kde sa nachádza jeho sídlo v Trstenej a výveskou na úradnej tabuli Mesta Trstená. Súd považoval za dôvodnú obranu žalovaných, že nakoľko ide o spoločné (urbárske) nehnuteľnosti, ktoré v čase uzatvorenia zmluvy boli vo vlastníctve rádovo 600 spoluvlastníkov, nebolo objektívne možné striktne dodržať ustanovenia o písomnej ponuke každému spoluvlastníkovi a náklady na doručenie takýchto ponúk by prevýšili aj samotnú hodnotu prevádzaných spoluvlastníckych podielov. Striktne dodržanie požiadavky písomnej ponuky na predaj každému zo spoluvlastníkov by natoľko sťažilo dispozíciu spoluvlastníkov ich podielmi, že táto by sa vzhľadom na vysoký, stále sa meniaci okruh spoluvlastníkov a vysoké náklady spojené so zisťovaním aktuálnych spoluvlastníkov a doručovaním písomných ponúk stala prakticky nemožnou. Takýto prísne formálny výklad ust. § 140 Občianskeho zákonníka je podľa názoru súdu ústavne nekonformný, keďže podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR má každý právo vlastníť majetok a vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Zákonným obsahom vlastníckeho práva je aj oprávnenie disponovať predmetom svojho vlastníctva, čo v prípade trvania na požiadavke písomnej ponuky ostatným spoluvlastníkom v danom prípade by bolo v podstate nerealizovateľné. Použijúc výklad ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka, ktorý je v súlade s ústavou, potom nemožno konštatovať, že by v danom prípade bolo porušené predkupné právo žalobcu.

Súd zároveň zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 3C/37/2008, keď nejde o vecnú závislosť oboch konaní, resp. v konaní sp. zn. 3C/37/2008 sa nerieši žiadna predbežná otázka vo vzťahu k tomuto konaniu a ani žiadna otázka, ktorú by si súd nemohol vyriešiť sám.

O trovách konania súd rozhodol tak, že ich náhradu priznal žalovaným 1/ až 8/, ktorí mali v konaní úspech. Trovy konania žalovaných 1/ až 8/ predstavujú trovy právneho zastúpenia advokátom, vyčíslené podľa vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len "vyhláška MS SR č. 655/2004 Z. z.") spolu vo výške 1.710,36 eur za úkony právnej služby: prevzatie a príprava zastúpenia dňa 13.01.2005, vyjadrenie k žalobe zo dňa 13.01.2005, odvolanie zo dňa 28.05.2010 proti procesnému uzneseniu (zastupovanie 8 osôb), účasť na pojednávaní dňa 08.11.2010 (zastupovanie 8 osôb), vyjadrenie zo dňa 07.06.2012 k odvolaniu žalobcu proti procesnému uzneseniu (zastupovanie 8 osôb), účasť na odročenom pojednávaní dňa 03.06.2013 (spoločný úkon pri zastupovaní 8 osôb), účasť na pojednávaní dňa 24.11.2014 (zastupovanie 8 osôb), účasť na pojednávaní dňa 29.04.2015 (zastupovanie 8 osôb), vrátane režijného paušálu, cestovných náhrad a náhrady za stratu času. Súd žalovaným nepriznal trovy právneho zastúpenia za úkony právnej služby - oznámenie a návrh na prerušenie konania, odvolanie proti neprerušeniu konania zo dňa 24.11.2010, 27.10.2011, nepovažujúc tieto za účelne vynaložené na uplatnenie alebo bránenie práva žalovaných. Za účelne vynaložené náklady na uplatnenie alebo bránenie práva súd nepovažoval ani náklady na úkon oznámenie k termínu pojednávania 24.11.2014, odpoveď na výzvu a vyjadrenie k veci, doloženie dôkazov, kedy nešlo o úkony právnej služby, ale len o úkony súčinnosti súdu. Pokiaľ ide o vyjadrenie zo dňa 24.11.2014, ide o argumentáciu, ktorú už predtým a aj potom, napr. v rámci záverečnej reči, žalovaní použili, t. j. nebolo ho potrebné urobiť osobitným písomným podaním.

2. Proti tomuto rozsudku čo do výroku o trovách konania podali žalovaní 1/ až 8/ odvolanie, ktorým sa domáhali jeho zmeny v napadnutej časti spočívajúcej v priznaní náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania v celom rozsahu, v súlade s ich vyčíslením v rámci podaného odvolania.

Okresný súd podľa nich dospel k nesprávnemu určaniu výšky trov konania, keď nedôsledne a nesprávne aplikoval ust. § 13 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. a nepriznal im náhradu trov za úkony právnej služby, ktoré boli účelne vynaložené v súvislosti s vedením konania, ktoré sa skončilo ich plným procesným úspechom. V prejednávanej veci patrí ich právnomu zástupcovi tarifná odmena za zastupovanie 8 účastníkov po znížení o 50 %, nie odmena akoby zastupoval len jedného účastníka tak, ako ju určil súd prvej inštancie. Nesúhlasili ani s nepriznaním náhrady trov konania predstavujúcich odmenu právneho zástupcu za úkony - oznámenie a návrh na prerušenie konania, odvolanie proti neprerušeniu konania, oznámenie k termínu pojednávania 24.11.2014, odpoveď na výzvu a vyjadrenie k veci, doloženie

dôkazov, majú za to, že išlo o účelné úkony právnej služby a nemožno od nich spravodlivo požadovať, aby trovy právneho zastúpenia za uvedené úkony znášali oni sami. Odôvodnenie napadnutého rozsudku vo vzťahu k výroku o trovách konania je nedostatočné, a preto nesúladne s ust. § 157 ods. 2 O. s. p.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie i žalobca, a to čo do výroku, ktorým súd žalobu zamietol a výroku o trovách konania.

Mal za to, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Dôvody, ktorými súd odôvodnil zamietnutie žaloby sú podľa neho v rozpore s ust. § 140, § 605 Občianskeho zákonníka, ako aj čl. 1 Ústavy SR, pokiaľ súd tvrdí, že citované ustanovenia Občianskeho zákonníka sú „ústavne nekonformné“. Poukázal na to, že v ust. § 140 Občianskeho zákonníka ide o povinnosť spoluvlastníka vyplývajúcu zo zákonného predkupného práva, ktorej korešponduje oprávnenie ostatných spoluvlastníkov na odkúpenie tohto spoluvlastníckeho podielu. Ponuka sa vykoná ohlásením všetkých podmienok a ak ide o nehnuteľnosť, musí byť ponuka písomná. Z vykonaného dokazovania nemožno vyvodiť záver, že pôvodne žalovaní 2/ až 7/ ho informovali o ponuke predať svoje spoluvlastnícke podiely, ani že o tom vedel. Za nesprávne považuje tiež konštatovanie súdu o praktickej nemožnosti spoluvlastníka ponúknuť svoj podiel niekoľkým stovkám spoluvlastníkov, keď mnohopočetné spoluvlastníctvo nehnuteľností v slovenských podmienkach je bežným javom a napriek tomu bol výkon predkupného práva legislatívne upravený spôsobom, kde zákon vyžaduje splnenie formálnych povinností, ktoré sa musia dodržať. Neprijateľné je aj zdôvodnenie súdu, že takýto prísne formálny výklad ust. § 140 Občianskeho zákonníka je ústavne nekonformný, lebo o ústavnosti alebo protiústavnosti zákonov môže rozhodnúť iba Ústavný súd Slovenskej republiky.

Ďalej namietal, že pokiaľ aj súd vychádzal z toho, že pôvodní žalovaní 2/ až 7/svoju ponuku na predaj spoluvlastníckych podielov vykonali prostredníctvom vývesky na úradnej tabuli Mesta Trstená, vyvesenie vývesky nie je preukázané. V prípade, ak aj bola výveska vyvesená, nebola rešpektovaná dvojmesačná lehota v zmysle § 605 Občianskeho zákonníka (žiadosť o zverejnenie vývesky bola doručená 10.01.2002, kúpne zmluvy o predaji boli uzavreté 13.02.2002, resp. 20.02.2002), preto takáto ponuka nie je platná. Namietal tiež zdôvodnenie súdu pokiaľ tento poukázal na zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach, nakoľko pôvodne žalovaní 2/ až 7/ prevádzali svoje nehnuteľnosti za účinnosti zákona č. 181/1995 Z. z., preto je nevyhnutné posudzovať tieto vzťahy podľa tohto zákona.

4. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhli napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol, ako vecne správny potvrdiť a vo výroku o trovách konania zmeniť v zmysle ich odvolania.

Uviedli, že žalobca nerozlišuje medzi pojmom ústavne konformného výkladu právnej normy a konaním o súlade zákonov s Ústavou Slovenskej republiky. V celom rozsahu sa stotožnili s výkladom ust. § 140 Občianskeho zákonníka predostretým okresným súdom v napadnutom rozsudku, ktorý viedol k zamietnutiu žaloby. Okresný súd sa podľa nich dostatočne zaoberal tvrdeniami žalobcu, ktoré uvádza vo svojom odvolaní a po vykonanom dokazovaní dospel k správne právnemu záveru o tom, že predkupné právo žalobcu nebolo porušené. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že jednotliví spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti ponúkli svoj spoluvlastnícky podiel na odkúpenie ostatným spoluvlastníkom, vrátane žalobcu, prostredníctvom žalovaného 1/, ktorého poverili zabezpečením potrebnej agendy v súvislosti s predajom ich spoluvlastníckeho podielu. Vzhľadom na široký okruh spoluvlastníkov bola táto ponuka realizovaná formou verejnej vývesky, ktorý spôsob Občiansky zákonník účinný v tom čase nevylučoval a z hľadiska hospodárnosti bol tento spôsob najvhodnejší a jediný možný. Neobstojí preto námietka žalobcu, že o zámere ostatných spoluvlastníkov predať ich spoluvlastnícky podiel žalovanému 1/ nevedel, a že mu spoluvlastnícke podiely neboli ponúknuté. Sám žalobca sa niekoľkokrát vyjadril, že nikdy nemal záujem o odkúpenie spoluvlastníckych podielov a podaním žaloby sledoval, aby sa spoločná nehnuteľnosť vrátila pod správu Urbárskeho spoločenstva mesta Trstená. Uvedené tvrdenie žalobcu vylučuje existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovaných určeníach. V prípade absencie naliehavého právneho záujmu, ktorý je základnou podmienkou pre konanie o určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) nie je pritom dôvod, aby sa súd vecou meritórne zaoberal. Pokiaľ ide o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv uzavretých medzi pôvodnými žalovanými a žalovaným 1/, pozitívnym výrokom súdu by sa právne postavenie žalobcu nijakým spôsobom nezmenilo, z ktorého dôvodu žalobca nemá naliehavý právny záujem na takomto určení. I keď v danom prípade ide o relatívnu neplatnosť právneho úkonu z dôvodu porušenia predkupného práva, v prípade porušenia ktorého zákon priamo počíta s podaním určovacej žaloby, z ustálenej judikatúry súdov vyplýva, že aj pri určovacej žalobe o určenie relatívnej neplatnosti

právnych úkonov je súd povinný prioritne skúmať naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení (uznesenie NS SR p. zn. 4Cdo/56/2009).

5. Žalobca v replike na vyjadrenie žalovaných opätovne poukázal na skutočnosti uvedené už v odvolaní proti rozsudku. Nad rozsah podaného odvolania, k námietke nedostatočného naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení uvedenej vo vyjadrení žalovaných uviedol, že súd správne zhodnotil situáciu v tom smere, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože hoci sa práva k nehnuteľnosti dotýka ďalšia právna zmena, súčasne so žalobou o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv doplnil žalobu o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti v dotknutých spoluvlastníckych podieloch, v kontexte ktorej žaloby má naliehavý právny záujem na požadovanom určení a rozsudok v prípade priaznivého rozhodnutia by bol zapisateľný do katastra nehnuteľností a teda vykonateľný.

6. Žalovaní v duplike (vyjadrení k vyjadreniu odvolateľa) rovnako zotrvali na svojich tvrdeniach uskutočnených v rámci konania. Poukázali na to, že pri výklade zákonov treba sledovať aj úmysel zákonodarcu a dohliadať, aby striktným formalizmom nedošlo k šikanóznemu výkonu práva. Úmyslom zákonodarcu nebolo obmedzenie podielového spoluvlastníka vo výkone čiastkového oprávnenia previesť svoj spoluvlastnícky podiel na inú než blízku osobu až do takej miery, že by sa spoluvlastnícky podiel stal (ako v tomto konkrétnom prípade), vzhľadom na vysoký počet spoluvlastníkov, reálne neprevoditeľným, čím by v konečnom dôsledku boli spoluvlastníci, ktorí by už nechceli vlastniť svoj spoluvlastnícky podiel, nútení zotrvať v spoluvlastníckom vzťahu a ich právo nakladať s predmetom ich vlastníctva by tak bolo zákonom neúmerne obmedzené. Pokiaľ žalobca namietal, že nebola rešpektovaná zákonná dvojmesačná lehota § 605 Občianskeho zákonníka, predkupné právo zaniká aj v prípade, ak spoluvlastník vie o zamýšľanom predaji druhým spoluvlastníkom tretej osobe, dá však nepochybne najavo, že o vec nemá záujem a že s predajom súhlasí (rozsudok NS SR sp. zn. 22Cdo/446/2002). V závere poukázali tiež na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/252/2015 zo dňa 28.07.2015, ktorým súd o dovolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5C/45/2008 zo dňa 23.03.2015 rozhodol v skutkovo obdobnej právnej veci tak, že odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

7. Vzhľadom na to, že krajský súd vo veci rozhodoval za účinnosti nového procesného kódexu, zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), účinného od 01.07.2016, bol povinný pri svojom postupe aplikovať novú právnu úpravu (§ 470 ods. 1 C. s. p.) s tým, že účinky procesných úkonov uskutočnených do 30. 06. 2016 ostali zachované (§ 470 ods. 2 C. s. p.). Zároveň súd v odôvodnení prispôbil terminológiu novej právnej úprave.

8. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou konania (§ 362, § 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 C. s. p.) a napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol podľa § 387 ods. 1 C. s. p. ako vecne správny potvrdil a vo výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C. s. p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C. s. p. vec v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Pokiaľ ide a zamietnutie žaloby žalobcu, odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne, i keď sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, ktorý súd prvej inštancie videl v tom, že rozsudok bude zapisateľný do katastra nehnuteľností, a teda vykonateľný.

10. V prejednávanej veci bola podaná žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 1/ a pôvodne žalovanými 2/ až 7/ a určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktorých prevod bol predmetom uvedených zmlúv. Ide teda o žalobu podľa § 80 písm. c/ O. s. p. účinného do 30.06.2016, ktorú považuje zákon za procesne prípustnú len vtedy, ak je na požadovanom určení naliehavý právny záujem (obdobne ust. § 137 písm. c/ C. s. p.). Vo všeobecnosti treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný vtedy, ak je tu daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia, a ktorý nemožno inými právnymi prostriedkami odstrániť, pričom nie je dôležité, ako táto neistota vznikla. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Zmyslom sporového súdneho konania je totiž vyriešiť/odstrániť existujúci občiansko-právny spor a predísť súčasne reťazeni súdnych

sporov. Nakoľko dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, je jeho povinnosťou preukázať, že kladný určovací výrok súdu konečným spôsobom odstráni medzi stranami konania existujúci stav právnej neistoty/spornosti. V okolnostiach prejednávanej veci platí, že potencionálny kladný určovací výrok súdu by k požadovanému odstráneniu spornosti nevedol. Znamenal by len, že žalovaní 2/ až 7/ by sa proti svojej vôli opätovne stali podielovými spoluvlastníkmi (hoci nikoho nie je možné nútiť zotrvať v takejto pozícii), s opätovnou možnosťou dispozície so spoluvlastníckymi podielmi (o ktoré však žalobca nemá záujem). Pri aktuálne účinnom právnom režime, kedy sa na prevod spoluvlastníckych podielov už nevzťahuje úprava predkupného práva, môžu pritom žalovaní - aj v prípade potencionálneho vyslovenia neplatnosti napadnutého právneho úkonu súdom - následne svoje spoluvlastnícke podiely prevádzať bez obmedzenia, čo môže byť dôvodom ďalšej súdivosti.

11. V prípade porušenia predkupného práva umožňuje právna úprava podielovému spoluvlastníkovi, ktorého predkupné právo bolo porušené, uplatňovať tri (navzájom sa vylučujúce) typy nárokov - domáhať sa určenia (relatívnej) neplatnosti právneho úkonu, domáhať sa prevodu scudzeného podielu od nadobúdateľa alebo stav akceptovať a ponechať si predkupné právo voči nadobúdateľovi - z ktorých (nárokov) každý sleduje iný cieľ. Motívom prvého je navrátenie vecí do pôvodného stavu (vlastníctvo pôvodného spoluvlastníka), cieľom druhého je získanie spoluvlastníckeho podielu žalobcom. I keď právna úprava v prípade porušenia predkupného práva priamo počíta s dovolaním sa neplatnosti tohto právneho úkonu, a teda i s podaním určovacej žaloby, je aj v tomto prípade potrebné skúmať naliehavý právny záujem (viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/56/2009). Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu v konaní o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre porušenie zákonného predkupného práva podľa § 140 Občianskeho zákonníka ide potom o posúdenie, či podaná žaloba je vhodným (účinným a správne zvoleným) procesným nástrojom ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. V prípade, ak oprávnený spoluvlastník má záujem nadobudnúť podiel spoluvlastníka, ktorý porušil jeho predkupné právo, má možnosť podať žalobu o nahradenie vôle povinného v zmysle § 161 ods. 3 O. s. p., ak nežiada bezprostredné nadobudnutie podielu na veci, jeho predkupné právo zostáva v zmysle § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka voči nadobúdateľovi (novému spoluvlastníkovi) v prípade, ak tento sa rozhodne v budúcnosti vec predať, zachované. Jediná situácia, kedy by žaloba o určenie neplatnosti mohla mať úspech, nastáva vtedy, pokiaľ by ostatní spoluvlastníci, ktorých predkupné právo bolo dotknuté, nemali záujem nadobudnúť prevádzaný spoluvlastnícky podiel, súčasne by mali za cieľ zabrániť tretej osobe vo vstupe do spoluvlastníckeho vzťahu. V takomto prípade žalobca znáša dôkazné bremeno ohľadne preukázania naliehavého právneho záujmu pre určenie neplatnosti zmluvy rovnako ako dôkazné bremeno preukázania naliehavého právneho záujmu, z akého dôvodu chce zabrániť novému nadobúdateľovi získať spoluvlastnícky podiel.

12. V prejednávanej veci, ako to vyplýva z obsahu spisu, žalobca nežiada nadobudnutie podielu pôvodne žalovaných 2/ až 7/ na veci, ale navrátenie právneho stavu pred uzatvorením spornej zmluvy z dôvodu, že chce zabrániť vstupu nového spoluvlastníka, a to pre iný spôsob nakladania s vecou. Žalobca však už bližšie neuviedol akým spôsobom sa odrazí nadobudnutie podielov, ktoré sú predmetom napadnutých kúpnych zmlúv žalovaným 1/, resp. následne žalovaným 8/ na nakladaní so spoločnou vecou, ani z akého dôvodu s uvedeným nakladaním nesúhlasí. Žalobca ako oprávnený spoluvlastník pritom neponúkol alternatívne riešenie, kto by mal na miesto „nového“ spoluvlastníka nastúpiť. Z uvedeného dôvodu nie je na mieste vyhovieť jeho návrhu na rozhodnutie súdu určovacím výrokom. Nemožno totiž od žalovaných 2/ až 7/ spravodlivo požadovať, aby v spoluvlastníckom vzťahu zotrvali, ani nemožno vynucovať zdržanie sa prevodu spoluvlastníckeho podielu z dôvodu zasahovania do jednej zo základných zložiek vlastníctva (spoluvlastníctva), a to práva s vecou (podielom) nakladať. Práve týmto by boli žalovaní neopodstatnene nútení zotrvať v spoluvlastníckom vzťahu bez predloženia relevantnej alternatívy riešenia tejto situácie. Uvedené sa v nadväznosti vzťahuje aj na žalobcom doplnené petity o určenie vlastníckeho práva (resp. do dedičstva) pôvodných podielových spoluvlastníkov.

13. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, keď pri ustálenom závere o nedostatku naliehavého právneho záujmu (ako predpokladu samotného súdneho konania) na určovacej žalobe sú úvahy o ne/existencii vedomosti žalobcu o zamýšľanom prevode spoluvlastníckych podielov bezpredmetné/nadbytočné.

14. Z procesného hľadiska odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, keď vychádzal z dokazovania a skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie (vo vzťahu k existencii naliehavého

právneho záujmu), pričom otázku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení len inak právne posúdil. Odvolací súd zároveň nepovažoval za potrebné upozorniť strany na možnosť aplikácie ust. § 80 písm. c/ O. s. p., resp. 137 písm. c/ C. s. p., nakoľko uvedené ustanovenia aplikoval už súd prvej inštancie. Otázku existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení pritom v odvolacom konaní nadniesli samotné strany konania vo svojich podaniach, ku ktorej otázke sa v rámci svojich podaní v odvolacom konaní i vyjadrovali. Z uvedeného dôvodu odvolací súd nepovažoval za potrebné strany konania opätovne vyzývať, aby sa vyjadrili k otázke naliehavého právneho záujmu.

15. Pokiaľ ide o odvolanie žalovaných čo do výroku o trovách konania, toto odvolací súd vyhodnotil ako dôvodné, keď napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia. Z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé podľa akého zákonného ustanovenia súd prvej inštancie o náhrade trov konania rozhodol. Pokiaľ ide o výšku trov právneho zastúpenia, z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z., z napadnutého rozhodnutia však už nie je zrejmé z ktorých konkrétnych ustanovení predmetnej vyhlášky vychádzal, tiež nie je zrejmé z akého dôvodu priznal pri jednotlivých úkonoch právnej služby odmenu nižšiu než si ju uplatnili žalovaní. Nakoľko napadnuté rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zrušil a vec v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí okresný súd v zmysle § 262 ods. 1 C. s. p. zároveň rozhodne tak o nároku na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania a o výške náhrady trov rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p. po právoplatnosti uvedeného rozhodnutia samostatným uznesením.

16. Výroku rozsudku, ktorým súd zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania sa odvolací súd nedotkol, keďže tento nebol napadnutý odvolaním žiadnej zo strán konania.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Poučenie: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 C. s. p.)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 C. s. p.)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 C. s. p.)